

Regionstyrelsen

Yttrande över betänkandet *Kreativa Sverige!* Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher (SOU 2022:44)

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholm yttrande till Kulturdepartementet, över betänkandet *Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher (SOU 2022:44)*.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kulturdepartementet har remitterat betänkandet *Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher (SOU 2022:44)*, till Region Stockholm för yttrande.

Regeringen beslutade 2021 att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till en samlad nationell strategi med syfte att under den kommande tioårsperioden främja långsiktig och hållbar utveckling av de kulturella och kreativa näringarna i hela landet (dir 2021:100). Utredningen bedömer att det finns fortsatt stor potential för hållbar samhällsutveckling i att stödja företag inom kulturella och kreativa branscher till ökad tillväxt och kulturell produktion; men för att den ska kunna infrias med god effekt behöver staten undanröja en lång rad hinder som dessa företag möter och som i hög grad kräver specifikt anpassade lösningar inom bland annat kultur-, närings- och exportfrämjandet. Strategin ska användas av statliga aktörer och av organisationer med statligt uppdrag och/eller statlig grundfinansiering och som har en roll i genomförandet av strategin. Utredningens förslag är att strategin ska genomföras under tio år inom sex prioriterade strategiska områden.

1. Tydligt tvärpolitiskt ansvar för kunskap, synergier och samverkan.
2. Förnyelse av rådgivning, kapitalförsörjning och innovationsstöd.

3. Långsiktigt och snabbt på upphovsrättens marknad.
4. Export, internationalisering och värdeskapande utomlands.
5. Hållbar arbetsmarknad och kompetensförsörjning för alla.
6. Platsens betydelse för kulturella och kreativa verksamheter (och tvärtom).

Region Stockholm ser positivt på betänkandet och utredningens förslag och ansats att stärka kulturella och kreativa branschers förutsättningar att verka i Sverige, vilket både gynnar och stärker samhällsutvecklingen. Betänkandet ligger i linje med Region Stockholms Hållbarhetspolicy (RS 2019-0857) och Hållbarhetsstrategi (RS 2020-0779), samt överensstämmer med den regionala utvecklingsstrategin för Stockholmsregionen (RUFSS 2050) (LS 2015-0084), kulturstrategi för Stockholmsregionen (LS 2017-1514) och näringslivs- och tillväxtstrategi för Stockholmsregionen (RS 2020-0780).

Region Stockholm bedömer, i enlighet med utredningen, att särskild vikt behöver vila på prioriteringen att upprätta ett tydligare tvärpolitiskt och departementsövergripande ansvar för kunskap, synergier och samverkan gällande dessa branscher, då främjande av företag i kulturella och kreativa branscher berör flera politikområden. Däremot anser Region Stockholm att det samarbetsråd som föreslås med fördel kan utvidgas för att också omfatta Konstnärsnämnden, utöver Kulturanalys och Tillväxtanalys, samt de samordnande myndigheternas chefer. Därutöver ser Region Stockholm också ett behov av att betona vikten av att branschorganisationer involveras.

Region Stockholm saknar konkreta förslag på hur en dialog och samverkan gällande strategin ska upprättas mellan staten och regionerna. Region Stockholm vill också framhålla vikten av att tillvarata regionala och kommunala förvaltningars kunskaper vid statliga insatser. Region Stockholm vill vidare betona att det är avgörande att statens sociala och ekonomiska trygghetssystem utvecklas för att än bättre omfatta kulturföretagare.

Bakgrund

Kulturdepartementet har remitterat betänkandet *Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher* (SOU 2022:44), till Region Stockholm för yttrande.

Regeringen beslutade 2021 att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till en samlad nationell strategi med syfte att under den kommande tioårsperioden främja långsiktig och hållbar utveckling av de kulturella och kreativa näringarna i hela landet (dir 2021:100). Utredaren fick i uppdrag att analysera och identifiera utvecklingsbehov inom sju utpekade områden. Utredaren fick också i uppdrag att identifiera eventuella ytterligare områden med påverkan på de kulturella och kreativa näringarna som är i behov av utveckling, ge förslag på aktörer som ska ansvara för uppföljning och göra en tydlig prioritering bland de förslag som lämnas. Som särskild utredare förordnades förlagschefen och verkställandedirektören Tobias Nielsén den 3 november 2021.

Betänkandet har ett uttalat företags- och företagarperspektiv, då en stor del av aktörerna i de kulturella och kreativa branscherna är organiserade som företag. Tillsammans omsätter de kulturella och kreativa företagen drygt 400 miljarder kronor. De kulturella och kreativa branscherna bidrar till Sveriges samlade varuexport med över 20 miljarder kronor och med över 3 procent till BNP (tjänsteexporten ej inräknad). Det är en arbetsmarknad som är innovationsdriven och ger upphov till nya arbetstillfällen samtidigt som den ställer nya krav på flexibilitet och förmåga att utveckla kompetens.

Utredningen bedömer att det finns fortsatt stor potential för hållbar samhällsutveckling i att stödja företag inom kulturella och kreativa branscher till ökad tillväxt och kulturell produktion; men för att den ska kunna infrias med god effekt behöver staten undanröja en lång rad hinder som dessa företag möter och som i hög grad kräver specifikt anpassade lösningar inom bland annat kultur-, närings- och exportfrämjandet.

Utredningens förslag är att strategin ska genomföras under tio år inom sex prioriterade strategiska områden. För varje område finns uppsatta mål för vad som ska uppnås och följas upp.

1. Tydligt tvärpolitiskt ansvar för kunskap, synergier och samverkan.
2. Förnyelse av rådgivning, kapitalförsörjning och innovationsstöd.
3. Långsiktigt och snabbt på upphovsrättens marknad.
4. Export, internationalisering och värdeskapande utomlands.
5. Hållbar arbetsmarknad och kompetensförsörjning för alla.
6. Platsens betydelse för kulturella och kreativa verksamheter (och tvärtom).

De sex prioriteringarna återspeglar och balanserar olika behov av utveckling som företrädare för kulturella och kreativa branscher, för Sveriges regioner och Sametinget har uttalat är angelägna för området.

Prioriteringarna ligger också väl i linje med EU:s motsvarande strategi för kulturella och kreativa branscher från år 2022.

Strategin ska användas av statliga aktörer och av organisationer med statligt uppdrag och/eller statlig grundfinansiering och som har en roll i genomförandet av strategin. Strategin ska inspirera och erbjuda vägledning för beslut om offentliga insatser inom alla samhällsnivåer, däribland regioner, kommuner och Sametinget. Företag, bransch-organisationer, civilsamhällets organisationer och andra som vill samverka med det offentliga på olika nivåer kan använda denna strategi som ett stöd.

Ärendet har internt remitterats till Region Stockholms klimat- och hållbarhetsnämnd, Tillväxt- och regionplanenämnd, samt kulturnämnd.

Region Stockholms yttrande

Region Stockholm ser positivt på betänkandet och utredningens förslag och ansats att stärka kulturella och kreativa branschers förutsättningar att verka i Sverige, vilket både gynnar och stärker samhällsutvecklingen. Region Stockholm ser vidare positivt på att utredningen kan leda till en etablering av och ett tydligare statligt ramverk för förståelsen och främjandet av de kulturella och kreativa branscherna som har växt sig betydande i Sveriges, och inte minst Stockholmsregionens, näringslivsstruktur.

Betänkandet ligger i linje med Region Stockholms Hållbarhetspolicy (RS 2019-0857) och Hållbarhetsstrategi (RS 2020-0779), där ökad tillgänglighet och deltagande i kulturlivet, samverkan, och minskad klimatpåverkan och resursanvändning är exempel på prioriteringar och fokusområden som ska stärka och bidra till hållbar utveckling i länet. Betänkandet överensstämmer också med den regionala utvecklingsstrategin för Stockholmsregionen (RUFSS 2050) (LS 2015-0084), kulturstrategi för Stockholmsregionen (LS 2017-1514) och näringslivs- och tillväxtstrategi för Stockholmsregionen (RS 2020-0780) där de kulturella och kreativa näringar lyfts upp som ett av Stockholmsregionens styrkeområden. I RUFSS 2050 slås det fast att de bästa förutsättningarna för tillväxt och utveckling behövs för att Stockholmsregionen ska förbli en ledande, innovativ och hållbar region. De kulturella och kreativa näringarna bidrar till Stockholmsregionens ekonomiska utveckling genom arbetstillfällena, tillväxt och innovation, och är viktiga för att stärka regionens attraktionskraft och identitet samt uppfylla RUFSS 2050:s vision att bli Europas mest attraktiva storstadsregion.

Betänkandet definierar kulturella och kreativa företag respektive kulturella och kreativa branscher och presenterar sedan områden som utredaren anser ingår i definitionen. Förslaget är ett kraftigt utvidgat område i förhållande till Eurostats definition. Region Stockholm anser att det finns en risk att en alltför vid ram för området kan leda till svårigheter vid användande av begreppen samt att den kulturella kärnan tappas bort.

Region Stockholm bedömer, i enlighet med utredningen, att särskild vikt behöver vila på prioriteringen att upprätta ett tydligare tvärpolitiskt och departementsövergripande ansvar för kunskap, synergier och samverkan gällande dessa branscher, då främjande av företag i kulturella och kreativa branscher berör flera politikområden. Det gäller inte minst samordningen av kultur- och näringspolitiska insatser. Region Stockholm bedömer att ett sammanhållet politiskt arbete behövs för långsiktigheten, men anser att det samarbetsråd som föreslås med fördel kan utvidgas till att också omfatta Konstnärsnämnden utöver Kulturanalys och Tillväxtanalys, samt de samordnande myndigheternas chefer. Dessutom vill Region Stockholm betona vikten av att branschorganisationer involveras.

Region Stockholm ser positivt på utredningens förslag gällande ett utökat statligt ansvar för kunskapsutveckling, statistik och forskning om de kulturella och kreativa företagen och företagarna. Denna typ av kunskapsunderlag, data och verktyg är viktig för att Sveriges regioner ska kunna bidra till främjande av branscherna. Region Stockholm ser vidare positivt på de förslag i utredningen som berör statens möjligheter till att främja finansiering av offentliga, privata och civila initiativ för branschernas utveckling, via egna medel och genom att driva på ansökningar om EU-medel. Region Stockholms bedömning är att det är särskilt viktigt att sådan finansiering också kan nå de många enskilda kulturskapare och soloföretagare som finns inom branscherna.

Region Stockholm stödjer utredningens förslag om att upphovsrätten behöver stärkas och tydligare hanteras i näringspolitiska sammanhang. Upphovsrätten utgör en avgörande grund inte bara för den enskilda kulturskapares försörjning utan också för Sveriges möjligheter till global konkurrenskraft inom kulturella och kreativa företag. I detta sammanhang är en skyndsamt implementering EU:s nya upphovsrättsdirektiv viktig.

Utredningen uppmärksammar kulturskapares otrygga arbetsvillkor, vilket blev tydligt under covid-19-pandemin då många utövare hamnade utanför såväl a-kassa som statliga krisstöd till företag. Region Stockholm vill betona

att det är avgörande att statens sociala och ekonomiska trygghetssystem utvecklas för att än bättre omfatta kulturföretagare.

Region Stockholm saknar konkreta förslag på hur en dialog och samverkan gällande strategin ska upprättas mellan staten och regionerna. Region Stockholm vill också framhålla vikten av att tillvarata regionala och kommunala förvaltningars kunskaper vid statliga insatser. Det är viktigt att staten och dess olika berörda aktörer för en kontinuerlig dialog med de kulturella och kreativa branschernas olika intresseorganisationer, samt också landets regioner och branschtäta kommuner, där så mycket av det strukturfrämjande arbetet planeras och genomförs. Utökad samverkan mellan den regionala och nationella nivån skapar mer effektivitet i de offentliga resurserna.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

1. Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher (SOU 2022:44).
2. Klimat- och hållbarhetsnämndens yttrande den 19 oktober 2022.
3. Tillväxt- och regionplanenämndens yttrande den 20 oktober 2022.
4. Kulturnämndens yttrande den 3 oktober 2022.

Beslutsexpediering

1. Kulturdepartementet
2. Kulturnämnden
3. Tillväxt- och regionplanenämnden
4. Klimat- och hållbarhetsnämnden